

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi siemenkauppalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1997 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 211/1997 vp laiksi siemenkauppalain muuttamisesta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Olli Rekola, maa- ja metsätalousministeriö
- jaostopäällikkö Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- puheenjohtaja Juhani Kallio, Siemenkauppiaitten yhdistys.

Tilasiemen ry on antanut kirjallisen asiantuntijalausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi siemenkauppalakia niin, että se on yhdenmukainen Euroopan yhteisön säännösten kanssa. Nykyiset siemenkauppalain kylvösiemenen tuotantoa ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön lainsäädännön kanssa yhdenmukaiset säännökset ovat voimassa vain väliaikaisesti vuoden 1997 loppuun.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös siitä, että sen, joka markkinoi maataloustuotannossa käytettäväksi tarkoitettua lajiketta, jonka soveltuvuutta Suomen kasvuoloihin ei ole selvitetty, on siitä lajikkeen markkinoinnissa ilmoitettava.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleistä

Valiokunta toteaa, että laki siemenkauppalain 3 ja 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on voimassa 31 päivään joulukuuta 1997. Sen jälkeen olisivat voimassa ne säännökset, jotka siemenkauppala-

kiin otettiin vuonna 1993 ja jotka myöhemmin solmitun EU-jäsenyyssopimuksen mukaan saivat olla voimassa vain vuoden 1996 loppuun. Esityksessä ehdotetaankin lakia muutettavaksi niin, että ensiksi mainitut säännökset jäisivät voimaan. Siten esitys on tältä osin sama kuin asiassa

vuonna 1996 annettu hallituksen esitys. Nyt esityksessä ehdotetaan lisäksi, että lakiin otetaan säännös siitä, että asianomainen ministeriö voisi maataloustuottajia ja siemenkauppaa kuultuaan päättää, onko lajiketta markkinoitaessa ilmoitettava, miten sen soveltuvuus Suomen kasvuolosuhteisiin on selvitetty (5 a §).

Valiokunta toteaa, että esityksessä ehdotetut siemenkauppalaain 3 ja 4 §:n säännökset ovat tällä hetkellä väliaikaisesti voimassa, koska eduskunta hallituksen esityksestä poiketen nimenomaan näin päätti maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön (MmVM 23/1996 vp) pohjalta. Samalla eduskunta edellytti, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin maamme siemenhuollon toimivuuden ja Suomen oloissa käyttökelpoisen siemenen perinnöllisen monimuotoisuuden säilymisen turvaamiseksi ottaen huomioon maa- ja metsätalousvaliokunnan silloisessa mietinnössään ja mietinnössään 21.12.1992 (MmVM 28/1992 vp) esittämät tavoitteet ja näkökohdat. Mainituissa mietinnöissään valiokunta totesi muun ohella, että sertifioituun siemeneen siirtyminen lisää tuotanto-vaatimusten ja tarkastusmenettelyiden vuoksi siemenen hintaa. Paitsi laatuluokka, Suomessa siemenkustannuksiin vaikuttavat myös kylvösiemenmäärä ja alhainen satotaso, jotka asettavat kasvinviljelymme erikoisasemaan. Valiokunta onkin kiinnittänyt huomiota siihen, että viljanviljelyn kannattavuuden heikentyessä ja ostosiemenen kallistuessa viljelijät tulevat yhä enemmän turvautumaan tilalla tuotettuun siemeneen. Nyt käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä käy ilmi, että tarkastetun kylvösiemenen osuus kaikesta kylvöihin käytetystä siemenen määrästä oli 1980- ja 1990-luvun vaihteessa 60 prosenttia. Viime vuosina tämä osuus on ollut vain noin 20 prosenttia.

Valiokunta toteaa, että EU:n komission ehdotusta neuvoston direktiiviksi, jonka alle koottaisiin juurikkaiden, rehukasvien, viljakasvien, siemenperunoiden ja öljy- ja kuitukasvien siementen pitämisestä kaupan annetut direktiivit sekä viljelykasvien lajikeluettelosta ja vihannesten siementen kaupan pitämisestä annetut direktiivit ja niiden muutokset, on käsitelty Luxemburgin johdolla kolmessa kokouksessa. Asiaa on käsitelty

lähinnä Ranskan puheenjohtajakaudella vuonna 1995 tehdyn ”kompromissiehdotuksen” pohjalta (doc. 6220/2/95 Agrileg 56) sekä myös Euroopan yhteisön parlamentin paketista antaman pöytäkirjan pohjalta (pöytäkirja istunnosta 15.7.1997). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komission uutta ehdotusta (vanha ehdotus on doc. COM (93) 598 lopull.) neuvoston direktiiviksi on odotettu koko käsittelyn ajan ja viimeisen tiedon mukaan sen pitäisi olla jäsenmaiden käytettävissä joulukuun toisella viikolla. Tämä merkitsee sitä, että asian ”todellinen” käsittely alkaa ensi vuonna.

Saadussa selvityksessä on todettu, että Luxemburgin johdolla käydyissä keskusteluissa Suomi on ilmaissut pitävänsä yllä varaumia, jotka ilmaistiin jo neuvotteluissa vuonna 1995. Ne ovat:

1. Suomi vastustaa rehukasvien siementen pitämisestä kaupan annetun direktiivin 66/401/ETY muuttamista siten, että eräitä erikseen lueteltuja lajeja lukuun ottamatta voitaisiin markkinoida vain perussiemenestä polveutuvia ensimmäisen sukupolven sertifioituja siemeneriä.

2. Varauma koskien geneettisesti modifioituja lajikkeita.

Valiokunta toteaa, että edellä selostetun direktiiviehdotuksen käsittelyn yhteydessä Suomelle tulee tilaisuus esittää kaikki ne vaatimukset siemenkauppaa koskevista erityisjärjestelyistä, joita maamme poikkeavat luonnonolosuhteet edellä esitetyn mukaisesti edellyttävät.

Valiokunta edellyttääkin, että käsiteltäessä EU:n komission uutta ehdotusta neuvoston direktiiviksi siemenkaupan alalle hallitus asettaa maamme tavoitteeksi sellaisen järjestelyn, joka mahdollistaa toimenpiteet maamme siemenhuollon toimivuuden ja Suomen oloissa käyttökelpoisen siemenen perinnöllisen monimuotoisuuden säilymisen turvaamiseksi siten kuin eduskunta on jo aikaisemmin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöjen (MmVM 28/1992 vp ja MmVM 23/1996 vp) mukaisesti edellyttänyt.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää

hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä ehdotettavien muutoksien.

Pykäläkohtaiset muutosehdotukset

3 ja 4 §. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa, että lainmuutokset olisivat siemenkauppalaan 3 ja 4 §:n osalta väliaikaisia ja että

säännökset olisivat tältä osin voimassa vuoden 1998 loppuun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

siemenkauppalaan muuttamisesta ja lain 3 ja 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 26 päivänä helmikuuta 1993 annetun siemenkauppalaan (233/1993) 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

3, 4 ja 5 a §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1998. *Tämän lain 3 ja 4 § ovat voimassa vuoden 1998 loppuun.*

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
 vpj. Kari Rajamäki /sd
 jäs. Raimo Holopainen /sd
 Mikko Immonen /vas
 Annikki Koistinen /kesk
 Armas Komi /kesk
 Jari Koskinen /kok

Esa Lahtela /sd
 Raimo Mähönen /sd
 Tero Mölsä /kesk
 Tuija Nurmi /kok
 Tauno Pehkonen /skl
 Erkki Pulliainen /vihr
 Ola Rosendahl /r.

